

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Comparantur in genere deliberatiuo. Capvt LXIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

ὁὐδὲν ἢν πρότερον πρίαδαυκαὶ π̄ τ̄ εὐχατῆς
ἔβρεας ἀπολείπει, &c.

Qui tantum abest, ut Græcus sit, Græcisve
villo modo coniunctus, ut nec inter barbaros
sit honesto loco natus, sed perditus Macedo,
unde frugi mancipiū olim nullū emi potuit.

At qua extrema contumelia abstinet? Agit
contra eos, qui Philippum, quasi regem Athe-
niensibus coniunctum, & beneuolum stude-
bant defendere. Bene opinor comparabuntur,
quæ habet Tullius de Luc. Antonio, qui se pa-
tronum populi Romani appellabat: Hæc enim
æquè grauiā, & mordacia.

CICERO.

Atqui illum quinque & triginta Tribus pa-
tronum adoptarunt, rursus reclamatis? Aspi-
cite à sinistra illam equestrem statuam inaura-
tam; in qua, quid inscriptum est: *Quique, &*
triginta Tribus Patrono P. R. Igitur est patro-
nus L. Antonius? malam quidem illi pestem,
clamori enim vestro, non modò hic latro, què
clientem habere nemo veli; &c. O impudentiam
incredibilem, tantumne sibi sumpsit, quia
Myrasis mirmillo Thracem iugulauit fami-
liarem suum! Quonam modo istum ferre pos-
semus, si in hoc foro, vobis spectantibus, de-
pugnasset?

(Et propudium illud) & portentum L. An-
tonius, in igne odium omnium hominum, vel
etiam, si dii oderunt, quos oportet, omnium
Deorum.

Et de Antonio, & Dolabella.

Nam duo hæc capita nata sunt post homi-
nes natos, spurcissima, & teterissima, Dolabella,
& Antonius. Deinde. Ecce tibi geminum in sce-
lere par, in iustitiam, inauditum, ferum, barba-
rum.

Mitto infinita similia, quæ ex Philippicis, &
Orat. in Pisonem, in Clodium, in Vatinius, in
Verrem afferri possunt, quæ si comparentur,
inuenies duos summos Oratores in eo con-
uenire; quod Cicero æquè fellis, & concisæ acri-
monia, vbi modo vult habeat, ac Demosthe-
nes, imò superet, ut in istis, quibus nihil exci-
tatius aculeatum.

Vxor generi nouerca filij, filia pellex. Sed in eo
Demosthenem antecellit, quod vbi placet illi,
aliquem comicè insectari, summa ingenij
festiuitate, gratia, hilaritate faciat: ut ex ijs quæ
in Pisonem allata, facile est colligere. Vbi ve-
rò in grauioribus factis, post res narratas, ad il-
las exclamationum, faces venit, iam nō compa-

ret Demosthenes, tunc planè Tullius videtur
incendium omnia deuorans: æquè promptum
esset, vibratis fulminibus obfisterere, ac tanto e-
loquentiæ ponderi summa vi ruenti sese obis-
cere.

N. N.

a Hanc idè orationem cum aliquot alijs, De-
mosthenis esse negat Dionysius Halicarnass. sed
cum nullis certis argumentis probet, non usque
quaque illi credendum rectè animo dicitur Pro-
tius in biblioth. p. 1407. Nam & alijs eodem, ac ille
iure, orationes contra Aeschinem, & Midiam
reiciunt, styli ciceri diuersitate commoti, quibus
tamen nulla habetur fides. Certè Demosthenis
esse, non obscure innuit idem Photius p. 1476. edit.
Pauli Stephani.

b Hoc sanè exordium valde Demosthenicum
est, cetera, si qua videbuntur imbecilliora fortuna
accommodata cenet Photius: nam in eodem pra-
lio, ad Cheroneam, vbi illi qui laudantur, occu-
buerunt, Demosthenes abiectio clypeo fugiens, cum
chlamydem rubus reuoluit, clamauit ὦ γῆ.

c Hunc laudandi morem, vis temporibus con-
temptum indicat Lucianus in Encomio Demost-
henis: καὶ μὴ σὺν τῶν πορνητῶν ἰπὶ γῆρα, μὴ τῶν δολῶνα
p. 301.

d Bellum, & hostium inmanitas praclarè à Ci-
cerone exaggeratur, quò mors virorum appareat
glori. sior. hoc Demosthenes, quò dicitur maximè ne-
cessarium, prætermisit.

Comparantur in genere deliberatiuo.

CAPVT LXIV.

AGe nunc expendamus, vter plus in sua-
sionibus, & dissuasionibus habeat vehemen-
tia, & ponderis pares inter se causas confere-
mus. Suadet Demosthenes bellum in Philippum
Regem oppressorem Græcæ libertatis: M.
Tullius in Antonium Consulem, Romanæ
reipublicæ vexatorem. Quibus vtrique ratio-
nibus videamus. Obtrudunt in genere turpitu-
dinem, periculum, & rationem & uia e. Locos
turpitudinis capiunt ex circumstantijs persona-
rum. Turpissimum scilicet, & indignissimum,
Athenienses Philippo, Populum Romanum
Antonio cedere. Vterque indignitatem perso-
narum acriter exaggerat.

DEMOSTHENES,

Maximè his verbis, quæ superius sunt alla-
ta ex Philipp. 3.

F

OLe

Plenus &
hoc gene-
roso fastu
Cicero, sed
pugnati ala-
crius &
gratia quæ-
dam habet
horrori
mixtam.

Philipp. 14.
Heroica
iracundia
emissiones
in Cicer.

Discrimen
Demosth.
& Cicer. in
innoc.

Pro Cluen-
tia,

Ολευθρες Μακεδων οθεν, ουδ' ανδραποδον
σπαδαρον ουδεν ην προτερον περιαιδου. Καθ η τ
εσχρατης υβρεως εταλειται

Non Graecus, inquit, est, sed barbarus, sed
perditus Macedo, ea ex gente ortus, e qua, ne
frugi quidem mancipium eni potest. Nunc
tamen ad funitum venit contumelia.

Deinde narrat vrbes, quas cepit; honores,
quos Atheniensibus praecipuit, &c. id genus
Cicero in hac renibilo inferior, quoties de
indignitate Antoniorum; qui rempublicam
dilapidant, loquitur, vibrat, fulminat.

C I C E R O.

Est igitur populo Romano victori omnium
genitum, omne certamen cum percussore, cum
larrone, cum Spartaco (& de eius crudelitate,
iure pertimescenda) Nullus ei ludus videtur
esse incandior, quam cruor, quam cedes, quam
ante oculos trucidatio civium. Non est vobis
res, Quirites, cum scelerato homine, atque ne-
fatio, sed cum immani, tetraque bellua: qua,
quoniam in foueam incidit, obruatur: si enim
hinc e miserit, nullius supplicij crudelitas erit
recusanda.

Philipp. 4.

Et de Lucio Antonio.

Ille autem ex mirmillone dux, ex gladiatore
Imperator: quas fecit strages, vbi cumq; posuit
vestigium? Cedit greges armentorum, reli-
quique pecoris, quodecumque nactus est.
epulantur milites, ipse autem se, vt fratrem i-
mitteret, obruit vino: vastantur agri, diripiun-
tur villae, matres familias, virgines, pueri in-
genui abripiuntur, militibus traduntur.

Philipp. 3.

Et de Marco.

Brundisij fortissimos viros, ciues optimos
ingulari iussit, quorum ante pedes eius mori-
entium sanguine os vxores respersum esse con-
stat, &c. similia infinita, maxime verò Philip-
pica, vbi singularia quaeque Antonij contra
temp. facta discevit, quae Demosthenes in totis
Olynthiacis, & Philippicis, non adaequat.

Vterque postea, vt vleiscendos, non autem
formidandos hostes ostendat, vehementer co-
rum potentiam extenuat. Et Demosthenes qui-
dem iucio Olynthiacae secunda, vbi Philip-
pum hominem, & tenuem & contemptum
sola Athenensium socordia creuisse
ostendit, hunc illi fortunae affla-
tum non fore diutum.

Olynth. 2.
2. 2. 9.

muta.

DEMOSTHENES.

Εγαρ η γαρ ο ανδρες Αθλιωται, σφοδρα
αν ηγθμιω, η αυτος φοβερον ειναι τον Φιλιπ-
πον, η δαυματον, ειτα η καμνι προδρατρα εω-
σεν ατον ησυχμενομ, υτι η δεωσαν, η σκοπωσεν
ευρισκα την η ημετεραν εν η ειναι του ελαρχας,
&c. Et Philip. 1 nu. 12. Μη γαρ ως δεω νο-
μιζελε ειναι τα παροντα πεπηγεναι πραγαμα-
τα αδανατα. αλλα η μητει ως εβενον η δε-
διεν ο ανδρες Αθλιωται, και φουσαι, και τ πα-
νο υδν δοκωντων ον ετος. εχεν αυτω

Nolite enim putare illi, tanquam Deo fixas
esse res praesentes, & immortales, sed & odit
eum aliquis, & timet, viri Athenienses, & in-
uider etiam ex ijs, qui nunc illi summa fami-
liaritate implicati esse videntur.

Haec quidem graua, sed nimis remissa: qua-
to efficacius Cicero!

C I C E R O.

Ac maioribus quidem vestris, Quirites, cura
eo hoste res erat, qui haberet rempub. curiam,
aerarium, consensum, & concordiam civium,
rationem aliquam, si res ita tulisset, pacis, &
foederis. Hic vester hostis rempublicam ves-
tram oppugnat, ipse habet nullam: Senatium,
hoc est, orbis terrae consilium publicum nul-
lum habet: Aerarium vestrum exhausit, sum-
mum non habet. Pacis vero, quae potest cum eo esse
ratio, in quo incredibilis crudelitas, fides nul-
la.

Deinde, Nam quod se similem Catilinae
esse, gloriari solet, scelere par est illi, belli in-
dustria inferior. Haec de persona hostium, in
quibus semper apparebit Tullius grauior in
a. 4. 7. & magis aculeatus.

Vterque cum videret animos ad bellum
antea paratos, paulatim hebescere, atque in-
fringi partibus ferme rationibus sollicitat, &
piustiorum consiliorum memoria incendit, a
quibus recedere sine dedecore respub. non po-
test. Tractat hunc locum Demosthenes Olyn-
thiacis num. 6. 7. 8. 9. vbi reficit memoriam
eorum omnium, quae iam in Philippum
decreta erant, quae sine dedecore
inconstanter a grauissimo
consilio negligi non
possunt.

DE

DEMOSTHENES.

Μεμνήσθε, ὡ ἀνδρες Ἀθληῶναι, ὅτι ἀπὸ τῆς γένεως Φιλίππου ὑμῶν ἐστὶν Ἑλλάς τρίτον ἢ τέταρτον ἔτη ἡρώων τετρακτῶν πολιορκῶν τότε τοίνυν μὴ μὲν ἦν μεμακρημένων πολέμων δὲ λόγων καὶ θορύβων γενομένων παρ' ὑμῶν, ἐπιφύσασθε τετρακτῶν τε σφίρειν καὶ βέλκεν, &c. quae commemorat, belli apparatus in Philippum enumerans. Deinde concludit num. 12.

Τί σὺν ὑπόλοιπον, ὡ ἀνδρες Ἀθληῶναι, πλὴν βοήθειαν ἐρρωμένους καὶ προθύμως ἐγὼ μὴ οὐχ ὄρω χωρὶς γὰρ περιστάσεως ἀνὴρ μὲν ἀσχύνης, εἰ χερσὺν φέμεθα, πὶ τὴν πραγματείαν οὐδ' ἔτι φοβέσθαι, ὡ ἀνδρες Ἀθληῶναι, μικρὸν ὄρω.

Quid restat igitur, viri Athenienses, nisi ut succurramus robustè, & alacriter. Ego certè non video: nam præterquam vobis, si à rebus gerendis semel destiteritis, dedecus impendet infamiae, metus etiam, viri Athenienses, non mediocriter animaduerto.

Qui Ciceronem legerit, Philippica septima, latam post initium, vbi plene bellum suadet, inueniet rationibus aequè densum, & pugnam, sed plus habere calor, & aculeorum.

CICERO.

Cur igitur pacem nolo? quia turpis est, quia periculosa, quia esse non potest. Haec laconicè, mox singula persequitur.

Quid est inconstantia, mobilitate, lenitate, cum singulis hominibus, tum verò vniuerso senatu turpius, quid porro inconstantius? quam, quem modo hostem, non verbo, sed re multis decretis iudicatis, cum hoc pace velle subito coniungi.

Deinde punctim decreta Senatus, de Caesare, de Bruto, de Hirtio subiungit, in quibus tot vibrantur validæ rationes, & addit.

Quid cum delectus haberi tota Italia iussistis, cum vocationes omnes sustulistis: tum ille hostis non est iudicatus. Armatorum officinas in vrbem videtis: milites cum gladijs sequuntur Consulē: omnes sine vlla recusatione, summo etiam studio nomina dant: parent auctoritati vestrae: non est iudicatus hostis Antonius: At legatos misimus: heu me miserum! quid. (& cæter.)

Deinde grauissimè confutat, mox concludit

longè vehementius, quàm Demosthenes. Retinenda igitur nobis constantia, grauitas, perseuerantia, repetenda est vetus illa seueritas: siquidem auctoritas Senatus, decus, honestatem, laudem, dignitatemque desiderat, quibus rebus caruit hic Criso nimium diu. Sed erat tunc excusatio oppressis, misera illa quidem, sed tamen iusta, nunc nulla est. (Et illud.) Quod si non possumus facere, dicam, quod dignum est Senatore, & Romano moriamur.

Duo sunt ex vehementissimis ad incitandum locis, Olynthiaca tertia, & Philippica prima, vbi Demosthenes canit quodammodo clausicum.

DEMOSTHENES.

Ἦνα γὰρ χρόνον ἢ τίνα χρόνον, ὡ ἀνδρες Ἀθληῶναι, τὴν παρόντων βελτίω ζητεῖτε, ἢ πρότερον, ἢ ἀδεῖ πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲρ ἡμῶν τὰ χωρία προέληφεν ἀνθρώπων; εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος χάρας γενήσεται, πάντων ἀσχύσια πεισόμεθα, οὐχ οὐδέ τι πολεμίσασθαι, εἰ τοίμως σφίσειν ἐπισχνομέθα, οὐτι νῦν πολεμῶνται: οὐδ' ἐχθρὸς, οὐδ' ἐχθρὸν τὰ ἡμέτερα: οὐ βάρβαροι οὐχ ὅτι ἀν' ἑσπορίας, ἀλλὰ πρὸς δεινὰ ἅπαντα ταυτα εἰσάσαντες, καὶ μονοβχίστοσ καὶ ἀσκευάσαντες ἀσφύτοσ τοῦσ ἀπίεσ ἀτινέσεισ τῶν ζητήσασθαι.

Quod enim tempus, quamue occasionem, Athenienses, meliorem hac quaeritis? aut quando ea, quae fieri debent, ageris? Nonne omnia vobis homo loca praecipuit? Quid etsi hac terra potietur, rem flagitiosissimam patiemur? Nonne quibus si bellum gererent, strenuè nos opitulaturos pollicebamur? hic nunc bello petuntur? nonne hostis est? non vestra tenet? non barbarus? non quod quisque mali dixerit? Sed per Deum immortalem, si haec omnia reliquerimus, & ei tantum, non ad ea obtinenda, operam nauauerimus; tum auctores harum rerum, qui sunt, quaeremus.

Philippica verò prima, numer. 50. Οὐκ ἐκρησόμεθα, οὐδ' ἐξικέμεν αὐτοὶ μέγιστον στρατιωτῶν οἰκείων νῦν εἰ καὶ μὴ πρότερον, οὐδ' ἐπὶ τὴν ἐκείνην πεισόμεθα, ποῖ δὲ προσορμιομέμεθα, ἢ πρὸς τίς. εὐρήσει τὰ σαφῆ, ὡ ἀνδρες Ἀθληῶναι, τῶν ἐκείνου πραγμάτων, αὐτὸς ὁ πόλεμος ἀν' ἐπιχειρήσασθαι.

Olynth. 3. num. 22. Olynth. 3. num. 22. uterque in adhortationibus.

Demosth. ad bellum vehementius.

εἰποι πο.

de

Ciceronis oratio vehementis & φαντα.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Demosth. classicum canis.

EU

ῥῶ μὲν ἂν μὲν ποιήσῃ θάλασσαν οἰκοῖ, λοιδοροῦμε-
των ἀκούοντες, καὶ οἰτιομένων ἀλλήλους τῶν λε-
γόντων οὐδὲ π. τ. οὐδὲν ἡμῶν οὐ μὴ γένηται τῶν
δεόντων ὅπου γὰρ ἂν οἰμαί μετ' ὅτι τὸ πόλε-
ως σιωπῶσα ἀλλ' ἂν μὴ πάντα πικρῆ, καὶ τὸ
τῶν δέων θυμῶν, καὶ τὸ τῆς τύχης συμπαγανί-
ζεται, &c.

Non egrediemur, non exhibimus ipsi, parte
saltem aliqua domesticorum militum, nunes;
si quidem id prius factum non est, non ditio-
nem eius classe innademus! At quo appelle-
mus? roget aliquis; inueniet ac deprehendet la-
befactas res illius, Athenienses, ipsum bellū
modo aggrediamur. Verū, si domi sedebimus,
conuiciantes audituri, & criminantes inter se
oratores, non fieri vlla ratione potest, vt quic-
quam rē conficiamus. Nam, vt mea quidem
fert opinio, quacunque pars aliqua ciuitatis
ableyabitur, etsi tora minimē adfuerit, Deorū
tamē fauor, & fortuna nobiscum pugnat. &c.
Tum quod de libertate obiter tangit Phi-
lippica j.

CICERO.

Cicero ad-
hortatio
nihilogra-
uior
Philipp. 7.
Philipp. 10.

(Cum his comparari possunt. quæ habet Ci-
cero Philipp. 7.

Si pace frui volumus, bellum gerendū est;
si bellum omitemus, pace nunquam fruemur.
Et quodnam principium pietatis, libertatis ca-
pessenda? An cum illum necessarium, & fata-
lem penē casum, non tulerimus, huic fere-
mus voluntarium: Tota Italia desiderio liberta-
tis exarsit: seruire diutius non potest ciuitas:
serius populo Romano hunc vestitum, atque
arma dedimus, quā ab eo flagitati sumus. Mag-
na quidē nos spe, & prope explorata, libertatis
causam suscepimus. Et non in spiritu vita est:
sed ea nulla est omnino seruituti. Omnes enim
nationes seruitutem ferre possunt; nostra ciui-
tas non potest: si immortalitas consequeretur
presentis periculi fugam, tamen eō magis ea
fugienda esse videretur; quod diuturnior esset
seruitus. Cum verō dies, & noctes, omnia nos
deniq; sara circumstent, non est viri, minime-
que Romani, dubitare, cum spiritu, quem na-
tura quis debeat, patriæ reddere. Concurritur
vndique ad commune incendium. (&c.)

Cicero vo-
cat ad in-
cendium
restinguen-
dum.
Diceret om-
nia iam ar-
ders.

(Et quod Demosthenes de fauore Deorum
subiunxit, hic plenius.

Sine prodigijs, atque portentis, Dij immor-
tales nobis futura prædicunt: ita sunt apertē de-
nuntiata, vt, & illis præna, & libertas nobis ap-
pinquet.

Incumbite, Quirites, in eam causam, vt fa-
citis: nunquam inter Senatum, & vos, maior
in vlla causa fuit: nunquam tam vehementer
cum Senatu confociati fuistis: nec mirum;
agitur enim, non qua conditione victuri; sed
victurine simus, an cum supplicio, ignominia-
que moturi. Et, Non est vobis res, Quiri-
tes, cum scelerato homine, atque nefario, sed
cum immani, & tetraque bellua: quæ quoniam in
foueam incidit, obruatur.

Et quænam est vchementia, nisi ista est? que
faces: quod incendium? Demosthenis quidem
fulgura (quando Cassio Longino ita libuit cō-
parare) volant, & euanescent: at Latini Ora-
toris ignes ardent, & crescut in immen-
sum.

Uterque deinde in exponendis præsidijs,
ad bellum gerendum necessarijs, iuxta rerum,
& temporum statum valde prudens est; quan-
quam Cicero plus habet magnificentia, & ala-
eritatis: vt (Concurritur vndiq; ad commune
incendium restinguendum.) Veterani quidem
primi, Casaris auctoritatem sequuti, cona-
tum Antonij repulerunt: post eiusdem furo-
rem Martia legio fregit: Quarta afflixit: & cæ-
tera.

Qualis ut-
terque in
obiurgatio-
nibus De-
mosth. ni-
mis asstro-
rus, & di-
cax in suo
Demosth.
Philipp. i. n.
15. Cranius
oratio De-
mosthenis.

In obiurgationibus verō, & reprehensionibus,
longē dissimiles suat. Demosthenes enim
vt austerioris ingenij, cuius gratia, vul. o. A-
gas (seri serpenis nomen est) dicebatur: vbi-
que feruē adhibet cauterium, promiscue om-
nes amarulenta quadam dicacitate, & sarcasmus
sugillans, vt Philippica 1.

DEMOSTHENE S.

Ἡ βέλτερον εἶναι ἐμοὶ περὶ ὄντες αὐτῶν πον-
δαίνεσαι, κατὰ τὴν ἀγορᾶν, λέγεσθαι τι καὶ νόρ,
γένετο γὰρ καμώτερον ἢ Μακεδῶν ἀνὴρ Ατ-
ναίης καὶ ἀπολεσῶν, καὶ τῶν Ἑλλήνων διοικῶν.
τέθεικεν Φίλιππος οὐ μὰ δὲ ἀλλ' ἄδενεῖ, πὶ
δὲ ἡμῶν διαφέρει, καὶ γὰρ ἀνοῦτός ἐστι πᾶσι.
ταχέως ἡμῶν ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε.

In increpa-
tionibus,
quasi in suo
elemento
dominatur.

DEMOSTHENE S.

Num vultis circumeuntes, alius alium in
foro percontari: age, die mihi, nunquid affer-
tur nouiū quicquid magis nouum, quam viri Ma-
cedo subigens Athenienses, & Græciæ impe-
rans: Deinde alius dixit, mortuus est Philippus.
Alius: haud quidem, sed per Iouem ægrotat.
Quid ad vos? si quid illi humanitus acciderit,
vos alium statim Philippum vestræ socordia
facietis.

Ita

Ita increpat desides, & curiosos Athenien-
ses, grauius quidem, & magnifice: itaque mihi
videtur in istis, quasi in elemento suo, domi-
nari. Et eadem Philippica num. 34. *Ὅσοι οἱ
βάρβαροι πικτύουσιν, οὕτω πολεμεῖτε Φιλίπ-
πῳ, καὶ γὰρ ἐκείνῳ ὁ πῶτος, αἰεὶ τὸ πλεονέχων ἔχε-
ται, καὶ ἐπὶ τῷ ὄντι κατὰ τὴν ἑσπερίαν εἰσὶν αἱ χεῖ-
ρες. προσάμεσθαι δὲ ἢ βλέψαισαν στανπὸν οὔτε
εἶδεν οὐτ' ἔβλεπεν.* Vt barbari pugiles dimicare
solent, ita vos bellum geritis cum Philippo.
Ex ijs enim is qui ictus est, ictui semper inhae-
ret, quod si eū alibi verberes, illò manus trās-
feret: ictum autem depellere, & contra intue-
ri, neque vult, neque scit.

Et Philip. 3. num. 3. aperte innuit, talem esse
zerum statum, vt si quisque pro virili conare-
tur omnia disperdere, nihil omnino precius fieri
posset.

*Ὅτε δὲ δόξα μὴ βλάσφημον εἶπαι ἄλλ-
θες ἢ ἢ. εἰ καὶ λέγειν ἅπαντες ἐθέλοντο εἰ πα-
ριόντες, καὶ χειροτονῶν ὑμῶν εἰς τὸν φαυλότατον
ἐμελλε τὰ πράγματα. ἔξην αὖ ἂν ἡγέμευ δό-
ξα δαυ χείρον ἢ τὸν δεατεβῆναι.*

Hæc ad Demosthenis planè ingenium di-
cta, grauius illa quidem, sed que non semper ita
profiunt: pauca enim ingenia sic tractari vo-
lunt, nisi sint seruilia. Cicero aliam viam in-
greditur) si enim personas honore, & reue-
rentia dignas obiurgando alloquatur, dici non
potest, quam honeste, & considerate faciat,
vbi præsertim emendare vult, & corrigere, non
frangere. Admirabilis mihi videretur inter cæ-
teras illa reprehensio, qua M. Antonium, &
Dolabellam nondum desperatos obiurgat.
Postquam enim Antonij præclara facta, discri-
ta, & illustri oratione commemorauit, sic in-
crepationem aggreditur.

C I C E R O.

Vnde igitur subito tanta mutatio non pos-
sim adduci, vt suspicer te pecunia captum (tā-
git rem acu, & causam morbi indicat, sed
quam prudenter, licet quod cuique libet lo-
quatur credere non est necesse) nihil enim vn-
quam in te sordidum, nihil humile cognoui,
quanquam solent domestici deprauare non-
nunquam, sed noui sum iracundiam tuam: Atque
vtnam culpam, sic etiam suspicionem vitare
potuisses, & cætera, quæ fuse profequitur.
Quid hæc oratione grauius, mihi, prudenti-
us: (Ad Dolabellam verò) sed per Deos im-

mortales, te enim intuens, Dolabella, qui es
mihi charissimus, non possum de vtriusque
vestrum errore reticere. Credo enim vos ho-
mines nobiles magna quadam spectantes, nō
pecuniam, vt quidam nimis creduli suspican-
tur, quæ semper ab amplissimo quoque, clarif-
simoque contempta, non opes violentas, & P.
Romano minime ferendam potentiam: sed
charitatem ciuium, & gloriam concupisse. Di-
cerem, Dolabella, qui rectè factorum fructus
esset, nisi te præter cæteros paulisper expertū
viderem. (& c. ὁ Suadam.)

At verò vbi vult, seuerè aculeos repiechen-
sionis distingit, vt in Q. Fusum Calenum, qui
bellum aduersus Antonium dissuadebat: Phi-
lipp. 3. & 10. Anniaduerte, vt pugnat, vt densè
glomerat argumenta, vt hominem calescit.

Quæ causa iustior belli gerendi, quam ser-
uitutis depulsio: nisi forte hoc ad te non pu-
tas pertinere, quod te focium fore speras do-
minationis Antonij. In quo bis leberis: pri-
mum, quòd tuas rationes communibus antepo-
nis: deinde, quòd quidquam stabile, aut iucun-
dum in regno putas. Non si tibi antea profuit,
semper prederit. Quinetiam memini, de illo
homine quæri solebas (Casarem)
quid te facturum de bellua putas: At qui ais, cū
te esse, qui semper pacem optaris: semper om-
nes ciues volueris saluos: honesta ratio: sed ita
si bonos, & vtilis reip. ciues: sin eos, qui na-
tura ciues sunt, voluntate hostes, saluos velis:
qui tandem interest inter te, & illos? Et am-
plissimæ tibi fortunæ sunt, summus honoris
gradus: filius, vt audio, & spero, natus ad lau-
dem: cui Reip. causa fauco, tum etiam tua.
Quæro igitur eum Brūtinæ similem malis, an
Antonij: ac permitto, vt de tribus Antonijs e-
ligas, quæ velis. Dij meliora inquis: cur igitur
non ijs faues, quos laudas, quorum similem fi-
lium tuum esse vis.

Hæc habent suum absynthium: nec vehem-
entiora sunt, quæ dicuntur à Demosthene
Philippica: contra eos, qui bellum aduersus
Philippum retardabant, cum eisdem nominat
*ἀνδραπῆς μισδοτοῦς ὡν οὐδὲ ἀρχήθεν ἐνίαι, ὅς
ὅς καὶ εἰς τοῖς ἐπὶ λέγειν κελεύετε, καὶ γελᾶτε ἀν-
τισιλοῖσθε ὡς, καὶ οὐχὶ τὸ τῶσδε δεινόν, καὶ περ
ὄν δεινόν, & c. quæ ne stilla quidem aquæ dul-
cis leniuntur.*

N. N.

a Nulla Ciceronis orationes melius cum De-

Increpatio
grauius &
pena liber-
tatis.

Demosth.
Philipp. 3.
n. 56

Cic. Phil.
Increpatio
mius &
bona f. a.

mosthenicū comparantur, quā Philippica, quibus à similitudine Demosthenis, nomen est inditum.

b Vterque bellum suadet ab indignitate persona, à qua nefus tantam, & tantipopuli violari maiestatem.

c Vterq; hostem ulciscendum, non formidandū, grauiter ostendit; sed alacrius Cicero.

d Vterq; in simili causa bellum suadet, & paribus rationibus at Cicero magis est incensus.

e Vterq; in exponendis ad bellum gerendum praesidiis valde prudens: sed Cicero magnificentior, & alacrior.

Comparantur in genere iudiciali.

CAPVT LXV.

IN forensibus causis magnum vterque tenuit imperium, magnum triumphantis eloquentiae reliquit monumentum. Est in ijs Demosthenes callidus, acer, vehemens. Cicero plus interdum habet redundantiae, & excursionis: in omnibus alioqui sublimis, & magnificus, atque vbi pugnandum est, plenus spiritus, & alacritatis.

In accusando vterque velox, pugnax, animosus, sed in causis grauioribus eminet Ciceronis ardor, quod facile comperiet, qui nonnulla ex Verinis cum oratione Demosthenis contra prauiationem Legatorum, pari ferme argumento, comparate voluerit.

Quale est illud de contumelia in duas puellas, cum vtriusque sollicitatur pudicitia, illius ab Aeschine, huius à libidinum Veris praegustatore, idque in conuiuiō.

DEMOSTHENES.

Contumelia in duas puellas à Demosthene & Cicerone pari ferme stylo descripta: Orat. de falsa legat. nu. 354.

Επειδὴ δὲ ἤκου εἰς τὸ πίνειν εἰσάγει τινα Ὀλυθίαν γυναικα, εὐπρεπὴ μὲν ελευθέραν δὲ καὶ σώφρονα ὡς τὸ τέλος ἐδήλωσε ταύτῃ, τὸ μὲν πρῶτον οὕτως πίνειν ἄσυχῆ καὶ βλάβειν ἠγάχαζον οὗτοι. ὡς δὲ προηεῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ διεβημαίνετο, κατακλινέσθαι καὶ τε, καὶ ἄδειμ ἐκέλευον ἀδημονέσης ἢ τῆς ἀνθρώπων, καὶ οὕτως ἐβελέσης οὐτ' ἐπὶ ταμένης, ὑβριν τὸ πρᾶγμα ἔφρασαν οὕτως, καὶ ἑφρόνων. καὶ οὐκ ἀνεκτὸν εἶναι τῶν θεοῖς ἔχθρῶν τε καὶ ἀλιτηρίων ὀλυθηίων ἀρχμαλάτων οὖσαν βροχῶν. καὶ κάλει πᾶσα καὶ ἰμάτη τις φερέτω ἤκειν αἰκίτης ἐ-

χων βύθηρα, καὶ πτερωκίτων οἰμα, καὶ μικρῶν ὄντων τ' παροξύνοντων, εἰπέσης τι καὶ ἄκρουσάσης ἐκείνης περιήρας τὸ χιτωνίσκον ἐοικέτης ζᾶνει κατὰ τὸ νάει πολλὰς. ἔω δὲ αὐτῆς οὖσα ὑπὸ τῆ κακῆ, καὶ τῆ πράγματι ἢ γυνὴ ἀναπαύσασα προσπίπει πρὸς τὰ γένατα τῶν ἰαβοκλεῖ, καὶ τὴν βλάπτει ἀναβέπει, καὶ εἰ μὴ ἐκεῖ ἀφείλετο ἀπώλει' ἀν παρονισμένη. Καὶ γὰρ ἡ παρονία τῆ καδάρματι τῆτι δεινῇ. Deinde exclamat: Καὶ τοιαῦτα σκευδῶς ὁ ἀκάθαρτος οὗτος τομῆσει βλέπειν εἰς ὑμᾶς. Diserta quidem ista criminis expositio.

Vt autem ad procula ventum est, introducitur is mulierem quandam Olynthiam, formosam quidem illam, sed ingenuam, & modestā; vt exitus declarauit. Eam primum bibere paulatim cogebant. Vt autem res satis calere visa est, assidere, atque etiam canere iusserunt aestuante muliere, vt quae neque vellet, neque sciret, contumeliam id factum, minimē ferendam dicunt, vt captiua à Dijs inimicis, & nefarijs Olynthijs, delicias faceret. Age voca seruum, inquit, & lorum aliquis afferat. Praesto est seruus leuiticam gestans, ipsi vt id bene potis, & iracundis iuuentibus, muliere ne quicquam lachrymanti direpta, & lacerata tunica crebras tergo plagas ingerit. Tum sui impos pra dolore, & timore mulier subsiliens ad Iatroclis pedes prouoluit, mensamq; subuerit. Quod nisi is eam eripuisset, interfecta esset in illa ebrietatis infania, ita temulentia istius impuri crudelis est. (sequitur deinde exclamatio) & cum talium sibi criminum conscius sit scelestus ille nos aspicere audebit.

CICERO.

Caractere similia sunt, quae narrantur, 3. Verr. num. 63. de filia Philodami.

Mature veniunt, discumbitur, fit sermo inter eos, & inuitatio, vt Græco more bereatur, hospes hortatur, poscunt maioribus poculis, celebratur omnium sermone, laetitiaque conuiuium. Postquam satis res Rubrio calere visa est. Quæso, inquit, Philodame, cui ad nos filiam tuam non introuocari iubes, homo, & qui summa grauitate, & iam id ætatis, & patens esset, obstupuit hominis improbi dicto. Instare Rubrius: tum ille, vt aliquid responderet, negauit moris Græcorum, vt conuiuium viciorum accumberent mulieres. Hic tum alius,